

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ МОДЕЛЕЙ РІЗНОГО ТИПУ

Стригуль Л.С., к.е.н., доцент кафедри ЕАтаО

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

В сучасних ринкових умовах необхідності забезпечення економічного зростання будь-якої організаційної структури основним завданням менеджменту залишається удосконалення системи аналізу та оцінки ефективності підприємства.

Теоретичні та практичні основи методики застосування факторного аналізу підприємства висвітлені у працях Ізмайлової К.В., Ковальова В.В., Шеремета А.Д., Савицької Г.В., Митрофанова І.В. Аналіз наукових праць в галузі оцінки впливу факторів, дає змогу стверджувати, що існує ґрунтовна методологічна база різноманітних способів вимірювання впливу факторів на процеси господарської діяльності підприємств, проте майже не приділена увага дослідженню систематизації існуючих методичних прийомів факторного аналізу в контексті застосування їх до моделей різного типу.

Основою здійснення якісного факторного аналізу є побудова факторної моделі та вибір оптимального методу факторного аналізу, відповідно до визначеного типу моделі та кількості факторів. В таблиці запропоновано характеристики застосування найбільш поширених методів факторного аналізу з урахуванням цих складових.

Таблиця - Характеристика застосування методів факторного аналізу

Метод	Кількість факторів	Типи факторних моделей
Ланцюгові підстановки	Два й більше	Адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані
Абсолютних різниць	Два й більше	Адитивні, мультиплікативні, окремі види змішаних
Відносних різниць	Два й більше	Мультиплікативні, окремі види змішаних
Спосіб різниць у рівні відсотків	Тільки з даними середніх значень показників	Адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані
Зважених кінцевих різниць	Багатофакторні моделі	Адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані
Логарифмічний	Два й більше	Мультиплікативні, змішані
Метод часткової участі	Два й більше	Кратні, змішані
Індексний	Два й більше	Мультиплікативні, кратні
Інтегральний	Два й більше	Мультиплікативні, кратні, окремі види змішаних

Таким чином, обираючи один із методів факторного аналізу, необхідно врахувати характеристики його використання, що дозволить провести якісний та ефективний аналіз із меншими затратами часу.